

nøkkelfakta i separate lilla bokser. Det gjør det lett å slå opp når man raskt ønsker kardiinalsymptomer eller behandlingsanbefalinger.

Hvert kapittel avsluttes med noen få referanser i form av andre lærebøker og noen få «nøkkelartikler». Noen refererer også til relevante nettsted, oftest da til metodeanbefalingene til Dansk Selskab for Obstetrikk og Gynækologi. At man ikke nødvendigvis refererer til andre tilsvarende skandinaviske nettreferanser, er vel akseptabelt, men det forunder meg at man ikke noe sted har funnet det verdt å referere til retningslinjene til Royal College of Obstetricians and Gynaecologists.

Diagnostikk og behandling er så likt i Norge og Danmark at boken godt kan benyttes her. De fleste medikamenter er også angitt med generisk navn heller enn med preparatnavn. De faglige anbefalinger virker velfunderte, og man har i stor grad prøvd å legge kunnskapsbasert viten til grunn.

Jeg synes absolutt boken er velegnet for medisinstudenter og anbefaler den gjerne. Til spesialistkandidater vil jeg heller anbefale separate verker i f.eks. endokrinologi, urogynekologi eller operativ gynekologi. Den norske læreboken *Obstetrikk og gynekologi* fra 2004 koster litt mindre (1). Mine prisbevisste medisinstudentkonsulenter som delte boken som påskelektyre med meg, ville da heller velge den norske fremfor den deilige danske. Akk ja, sann...

Jone Trovik

Kvinneklinikken
Haukeland Universitetssjukehus

Litteratur

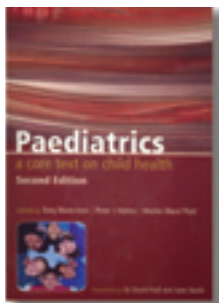
1. Bergsjø P, Maltau JM, Molne K et al, red. *Obstetrikk og gynekologi*. Oslo: Gyldendals akademisk, 2004.

Anvendelig pediatribok

Tony Waterston, Peter J. Helms,
Martin Ward Platt

Paediatrics – a core text on child health

2. utg. 369 s, tab, ill. Oxon: Radcliffe Publishing, 2006. Pris GBP 25
ISBN 1-85775-808-0

Målgruppen er først og fremst leger som arbeider med barn, men stoffet vil også kunne være nyttig for annet helsepersonell.

Bokens store fortrinn er en meget pedagogisk oppbygning med en problembasert tilnærming, illustrerende sykehistorier og kontrollspørsmål i slutten av hvert kapittel.

Disposisjonen er systematisk og logisk og alle sentrale felter er dekket på en god og enkel måte. Man har unngått å bruke plass

til – i denne forbindelse – de mer sjeldne tilstander. Boken er lettlest, den har flere meget illustrative fotoer og tegninger og layouten er tiltalende.

Den medisinske tilnærmingen ligger tett opp til den man finner i Norge. Dette kommer blant annet frem i kapitlet som omhandler problemer av emosjonell og atferdsmessig art. Noen vil kunne si at omtalen er noe overfladisk, andre at den er «to the point». Et godt eksempel er omtalen av barnet som ikke vil spise (food refusal). Et område som dekkes dårlig i mange andre tilsvarende bøker, men her på en utmerket måte, er genetik. Kapitlet om fysisk mishandling har flere meget illustrative bilder, mens de seksuelle overgrepene har fått minimal plass. Kapitlet om overvekt er for knapt når vi vet hva dette problemet innebærer på kort og lang sikt. Forfatterne er godt oppdatert og har på en enkel måte f.eks. fått med seg den nåværende tendensen når det gjelder utredning av urinveisinfeksjoner hos barn som innebærer en begrenset bruk av invasiv bildediagnostikk.

Dette vil kunne være en nyttig bruksbok for alle som arbeider med barn – både de syke og de presumptivt friske i helsestasjonssammenheng. Den er imidlertid for snau for en som er under spesialisering i pediatri. Hvorvidt de positive sidene som er fremhevet, gjør boken mer anvendelig enn tilsvarende norske bøker på markedet, er imidlertid usikkert.

Hans-Jacob Bangstad

Barnemedisinsk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Praktisk håndtering av akutte hudsykdommer

Claus Zachariae, Robert Gniadecki,
Niels Veien et al.

Akuta hudsykdomar

192 s, tab, ill. Stockholm: Liber, 2005.
Pris SEK 244
ISBN 47-05281-3

Det var med store forventninger jeg åpnet denne lille og hendige boken som er skrevet av svært solide danske dermatologer. Forfatterens mål er å omtale alle hudsykdommer som kan oppstå eller forverres vesentlig i løpet av to uker; etter min mening en praktisk og nyttig definisjon. Ambisjonen er videre å vektlegge praktisk diagnostikk og behandling samt gi råd om videre henvisning av pasienten.

Boken tar utgangspunkt i klinisk morfologi, og innledes med et nydelig, lite kapittel om efflorescenser som så danner utgangspunkt for 16 kliniske kapitler som alle er rikt illustrert med fargefotoer av høy kvalitet. Avslutningsvis presenteres de omtalte sykdommene i tabellarisk form, men med annen tematisk inndeling enn resten av boken, og derfor en mulig kilde til forvirring.

Teksten er veldisponert og konsis. Den faglige verdien er gjennomgående god, men bedre for de rene dermatosene enn for infeksjose tilstander, som også omtales bredt. Aktuelle differensialdiagnoser behandles grundig. Forslag til utredning og behandling behandles mer kortfattet, men i tråd med gjeldende praksis.

Utvalget av sykdommer som omtales virker fornuftig, men en lite akutt tilstand som granuloma annulare kunne med fordel vært erstattet av f.eks. lichen planus. Det er en styrke at forfatterne omtaler seksuelt overførbare sykdommer med hudaffeksjon på linje med andre akutte hudsykdommer.

Min viktigste innvending gjelder de heller restriktive rådene om henvisning til spesialist, noe som faktisk forutsetter at primærlegen har tilstrekkelig diagnostisk kompetanse og erfaring innen området akutt hudsykdom. Egen erfaring tilsier nemlig at en stor del av akutthenvisingene nettopp etterspør diagnostisk vurdering.

Dette til tross: Boken kan anbefales innkjøpt av allmennleger og til legevakt-sentraler, men er etter min mening mindre egnet for medisinstudenter. Noen kolleger vil trolig foretrekke den danske originalutgaven (Munksgaard Danmark, København 2004).

Dag Sollesnes Holsen

Hudavdelingen
Haukeland Universitetssjukehus

Variabelt om medisinsk og kirurgisk gastroenterologi

J.J.B. van Lanschot, D.J. Gouma,
G.N.J. Tytgat et al.

Integrated medical and surgical gastroenterology

720 s, tab, ill, New York, NY: Thieme, 2006.
Pris USD 190
ISBN 1-58890-423-7

Læreboken henvender seg til leger som arbeider med pasienter med mage- og tarmsykdommer. Redaktørene hevder at boken dekker hele spekteret av både benigne og maligne sykdommer, og at den er unik i sin

multidisiplinære tilnærming og vektlegging av praktiske spørsmål i den kliniske hverdagen.

Oppbygningen er oversiktlig med en strukturert gjennomgang av sykdommer fra øverst til nederst i fordøyelseskanaalen, inkludert pancreas og leversykdommer, ernæring og pediatrik gastroenterologi. Hvert kapittel inneholder avsnitt skrevet i et indremedisinsk og et kirurgisk perspektiv.

Enkelte kapitler inneholder i tillegg et onkologisk perspektiv. Stoffet er rikelig illustrert med bilder og tegninger av tekniske prosedyrer. Det henvises til forskningsbasert kunnskap med referanser.

Boken har sine styrker og svakheter. Den er skrevet på et lettfattelig engelsk og vektlegger klinisk relevante problemstillinger. Positivt er det også at den beskriver hva indremedisinerne bør vite om kirurgisk gastroenterologi og vice versa. Kapitlet om gallesteinssykdom utmerker seg. Den største svakheten er omtalen av funksjonelle mage- og tarmlager. Dette er plager som finnes hos en stor andel av de pasientene vi ser i vår kliniske hverdag. Her er både terminologi og kunnskap om forekomst, årsaksfaktorer, diagnostikk og behandling i utakt med forskningsbasert kunnskap og internasjonal konsensus. Jeg savner for øvrig bedre tabeller, figurer og oppsummerende oversikter samt henvisninger til elektroniske kunnskapskilder. Fremstillingen dekker i varierende grad grunnleggende patofysiologi, og det krever derfor at man har tilgang på mer omfattende lærebøker. Hele 160 «opinionsledere» har bidratt som forfattere og de er utelukkende fra Nederland, Belgia og Sør-Afrika. Dette kan nok forklare noe av den varierende kvaliteten på innholdet. Som lærling i gastroenterologien vil jeg nok jakte på andre lærebøker.

Per Olav Vandvik

Medisinsk avdeling
Sykehuset Innlandet
Gjøvik

Nyhet om ungdomsmedisin

Ole Rikard Haavet, red.

Ungdomsmedisin

208 s, tab, ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2005.
Pris NOK 329
ISBN 82-15-00702-3

Ungdomsmedisin er et stort fagfelt internasjonalt, men har ikke vært et prioritert område i klinisk arbeid, forskning eller utdanning av helsepersonell i Norge. Det er derfor viktig, og ambisiøst, å introdusere en norsk bok om

ungdomsmedisin. Den er skrevet for legestudenter, fastleger og andre helsearbeidere, og har også foreldre som målgruppe.

Viktige temaer blir tatt opp, og det er en rekke gode kapitler, blant annet om psykisk helse. Boken er lettlest og har stort sett et godt språk. Det hadde vært ønskelig med en oppsummering av nøkkelpunkter i hvert kapittel.

Det er positivt at ressurser og mestring er fremhevet i forhold til unges utvikling. Fysisk aktivitet kunne også ha vært omtalt i denne delen, som en svært godt dokumentert ressurs i forhold til helseproblemer, og et middel for å oppnå mestring.

Svært mange av problemene ungdom opplever er knyttet til familie, jevnaldrende, skolen og samfunnet rundt dem. Litteraturen som viser hvordan forhold i samfunnet påvirker unges helse, kunne derfor ha vært omtalt nærmere. De siste par tiårene har vi for eksempel fått økende dokumentasjon om skolens innvirkning på elevenes helse, både i Norge og i en rekke andre land. Denne forskningen er ikke referert.

Jeg savner også et kapittel med konkrete forslag til hvordan fastlegen kan samarbeide med andre for at unge skal oppleve mestring. I svært mange tilfeller vil etater utenfor helsetjenesten være de viktigste for å sette i gang tiltak, for eksempel skole, PPT og trygdekontor. Samarbeid med familien kunne også ha vært utdypet. Familien er en av de viktigste ressursene unge har. Svært mange foreldre får likevel taushetsplikt som svar når de kontakter hjelpeapparatet. Konkrete eksempler på samarbeid som anerkjenner unges selvstendighet og regler for informasjonsbehandling, kunne ha vært et viktig bidrag.

Min påstand er at et godt samarbeid med personer og etater som er en del av unges hverdag vil være langt viktigere for å identifisere unge med psykiske vansker enn kartlegging av alle 15-åringene, slik det er foreslått at fastlegene kan gjøre. En kartlegging er ressurskrevende, og medfører en rekke etiske problemer. I tillegg er det langt fra sikkert at unge som har store vansker, sender inn slike skjemaer.

Formålet er å gi forskningsbasert informasjon om ungdom. I enkelte av kapitlene burde derfor utsagn som «eg tror», og «jeg synes» erstattes med referanser til forskning. En stor del av boken henviser til redaktørens forskning basert på ungdom i Oslo. Nærmere omtale av utvalg og generaliserbarhet ville ha vært en hjelp for leseren. Det ville ha vært en styrke om flere nasjonale og internasjonale undersøkelser ble referert. Resultater fra oppfølgingsundersøkelser som kan si noe om årsak og virkning burde også ha fått større plass. Det finnes etter hvert flere slike norske studier, og en god oppsummering ble publisert på svensk i 2003. Ungdomsmedisin er introdusert som den eneste av sitt slag i Norden. Jeg savner derfor referanser til Kellys svenske *Ungdomsmedicin* (1).

Ungdom som søker helsetjenesten har i dag problemer med å bli hørt og sett både hos fastlegen, i spesialisthelsetjenesten og i andre deler av hjelpeapparatet, og mange steder er tjenestene lite tilrettelagt for denne aldersgruppen. Boken formidler viktig kunnskap om ungdom, og kan bidra til økt

interesse for denne aldersgruppen blant helsepersonell.

Siren Haugland

Institutt for samfunnsmedisinske fag
Universitetet i Bergen

Litteratur

1. Kelly KB. Ungdomsmedisin. Stockholm: Liber, 1998–06.

Oversiktlig svensk lærebok i akutt kirurgi

Lars-Erik Hansson, Thore Wickström, red.

Akut kirurgi

533 s, tab, ill. Lund: Studentlitteratur, 2005.
Pris SEK 577
ISBN 91-44-03212-9

Vi har i de senere årene vært vitne til en stadig økende subspecialisering innen de kirurgiske fag. Dette har klare fordeler for de enkelte smale felter, og der pasienten presenterer seg med en spesiell diagnose. Imidlertid

medfører subspecialiseringen mangel på generell kirurgisk kompetanse på vakttid. En betydelig andel av innleggelsene ved kirurgiske avdelinger er akutte, og diagnosen er ofte uavklart. En vesentlig undergruppe her utgjøres av skader. Dette gjelder pasienter hvor det er svært viktig med riktig behandling i initialfasen. Norden er til dels spredt befolket, med lange transportavstander og få større traumesykehus. Det betyr at mange traumepasienter initialt må behandles av kirurger med begrenset traumeerfaring.

Forfatterne mener på denne bakgrunn at det er et behov for en praktisk håndbok i behandlingen av akuttkirurgiske tilstander. Målgruppen er, i henhold til forfatterne, kirurger under utdanning, men også andre leger som kommer i kontakt med pasienter med akutte kirurgiske tilstander.

Boken er delt inn i ni kapitler. Den er naturlig bygd opp ved at den først tar for seg beslutningstaking, deretter pre- og postoperativ behandling. Traumatologien inntar ca. 50 %, deretter følger bløtdelsinfeksjoner, akutt abdomen, akutt proktologi, gastrointestinal blødning, akutt urologi og akutt karkirurgi. De aller fleste emnene innen disse fagfeltene er omtalt. Boken er mer omfattende enn det som forventes av en studentbok, men litt for overfladisk for å fylle rollen helt som eneste lærebok i akutt kirurgi.

Sett fra et norsk ståsted vil det også være enkelte forskjeller mellom landene når det gjelder noen typer behandling.